

Моніторинговий звіт

Санкційні обмеження у енергетичному секторі

Листопад 2025

Ключові події листопада 2025 року

04

Моніторинг санкцій введених проти "тіньового флоту" росії

05

Генеральні ліцензії Великої Британії та США щодо "лукойлу"

06

Санкції ЄС та Канади проти росії

08

Використання заморожених активів росії на користь України

10

Моніторинг нафтогазових доходів бюджету росії

14

Рівень використання ЄС енергоресурсів з росії

21

Вплив санкцій на енергетичний сектор росії

23

Інші санкційні події

29

Офіційні джерела моніторингу виконання санкцій

36

ЄС продовжує роботу над 20-м пакетом санкцій та попередньо узгодив реалізацію плану заборони імпорту газу з РФ до ЄС до 2028 р.

Велика Британія та США видали дві та чотири відповідно Генеральні ліцензії на проведення операцій у сфері енергетики Росії та транзакцій за участю "Лукойл".

ЄС відклав ухвалення рішення про подальше використання заморожених активів РФ до наступного саміту ЄС 18 грудня 2025 року.

Україна отримала черговий транш макро-підтримки від ЄС на суму 5.9 млрд. EUR, з них 1.8 млрд. EUR надійшли у межах інструменту Ukraine Facility, а 4,1 млрд. EUR — фінальний транш в межах програми ERA.

В листопаді Канада до свого санкційного переліку додала 100 суден, Україна – 56 судно. Всього під санкціями хоча б однієї з перелічених нижче країни станом на 13 грудня 2025 р. знаходиться 852 судна тіньового флоту РФ, з яких Європейський Союз ввів санкції проти 559 суден, Великобританія – 545, Сполучені Штати Америки – 242, Канада – 410, Австралія – 200, Нова Зеландія – 110 і Україна - 712.

Нафтогазові доходи бюджету РФ в листопаді 2025 склали 6,7 млрд. USD*, що на 4,3 млрд. USD* (39,09%) менше за попередній місяць (11,0 млрд. USD*) та на 2,26 млрд. USD* (25,25%) менше за середні доходи попередніх місяців 2025 року (8,76 млрд. USD*).

Нафтогазові доходи бюджету РФ за одинадцять місяців 2025 склали 96,33 млрд. USD*, що на 16,83 млрд. USD* (14,87%) менше за відповідний період 2024 р. (113,16 млрд. USD*) та на 26,26 млрд. USD* (21,42%) менше за середні доходи відповідних періодів з 2022 до 2024 років (122,59 млрд. USD*).

* За даними міністерства фінансів РФ і за курсом центрального банку РФ рубля до долару США на 25 число відповідного місяця.

Моніторинг санкцій, введених проти тіньового флоту росії

5

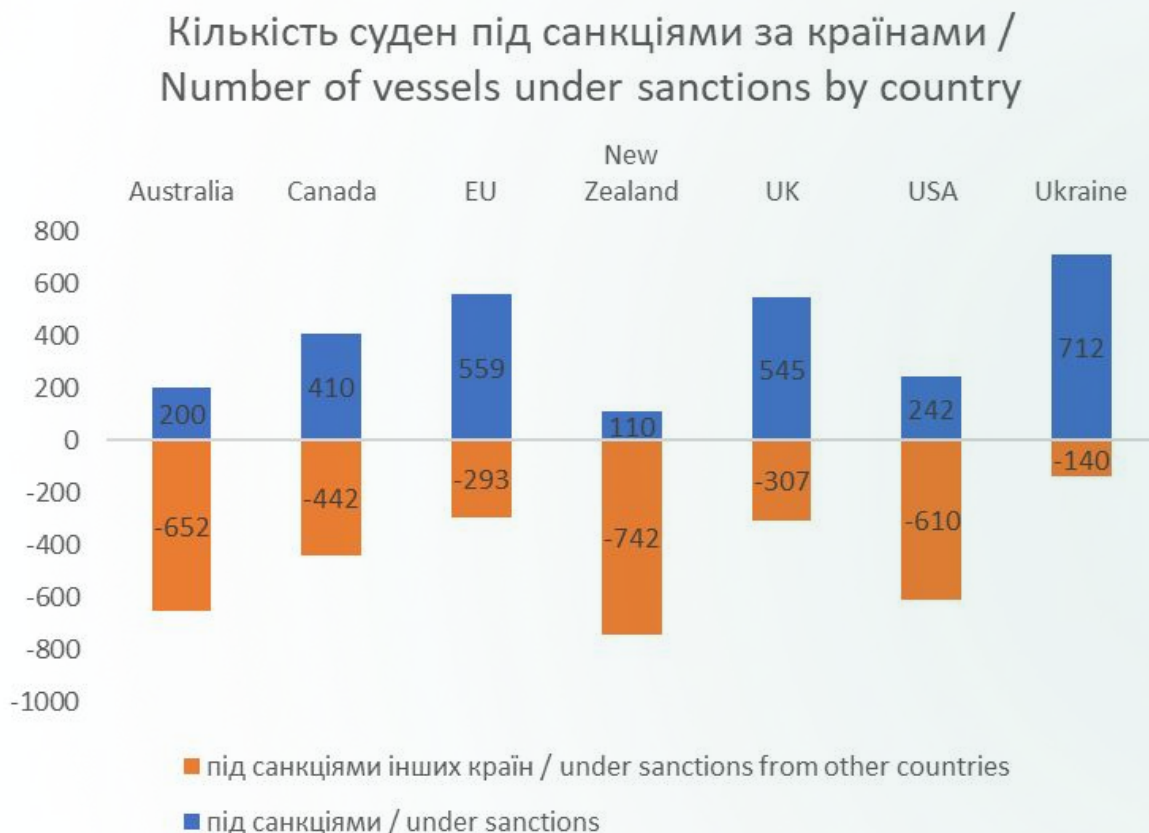
Санкції ЄС, США, Британії, НЗ, Австралії, Канади та України

Санкції проти тіньового флоту російської федерації введені Європейським Союзом і окремими країнами у відповідь на порушення запровадженою G7 стелі ціни нафти і нафтопродуктів, а також з метою перешкоджання російській федерації в просуванні свого зрідженого природного газу.

За межами Європейського Союзу основними країнами, які ввели санкції проти тіньового флоту є: Великобританія, США, Канада, Австралія, Нова Зеландія і Україна. Всього зазначені країни запровадили санкції проти 852* суден, які належать власникам з різних країн і перебувають під прапорами різних країн.

В листопаді Канада до свого санкційного переліку додала 100 суден, Україна – 56 судно.

Кількість суден, що знаходяться під санкціями кожної з зазначених країн, а також кількість суден, що не попали під санкції в такій країні, але знаходяться під санкціями хоча б однієї з зазначених вище країн зображено на діаграмі нижче.*

* Інформація підготовлена станом на 13 грудня 2025 року за даними Регламенту (ЄС) № 833/2014, Офісу санкцій Австралії, Міністерства закордонних справ і торгівлі Нової Зеландії, Санкційного списку Великої Британії, Офісу з контролю за іноземними активами США (OFAC), Положення про спеціальні економічні заходи (рф) (SOR/2014-58) Канади, Державного реєстру санкцій Апарата РНБО України.

Генеральні ліцензії Великої Британії на операції у сфері енергетики росії

6

Ліцензії на тимчасове продовження співпраці з "лукойл"

Велика Британія видала генеральні ліцензії, що дозволяють тимчасове продовження співпраці з Lukoil International та болгарськими підрозділами Lukoil

Уряд Великої Британії через HM Treasury видав дві генеральні ліцензії відповідно до Регламенту про санкції проти росії (russia (Sanctions) (EU Exit) Regulations 2019), які дозволяють тимчасове продовження окремих видів господарської діяльності за участю Lukoil International та болгарських дочірніх компаній Lukoil, попри чинні санкційні обмеження Великої Британії щодо росії.

Генеральна ліцензія INT/2025/8031092 дозволяє продовження бізнес-операцій за участю **Lukoil International GmbH** та її дочірніх компаній. Ліцензія передбачає винятки з фінансових та економічних заборон у межах, необхідних для забезпечення поточної діяльності, зокрема здійснення платежів до та від компаній Lukoil International за чинними або новими договорами, проведення операцій з третіми особами, а також надання та отримання економічних ресурсів. Водночас передбачено, що кошти, на які Lukoil International або її дочірні компанії мали б право, мають зараховуватися на **заморожені рахунки**, якщо Lukoil International і надалі прямо чи опосередковано контролюється PJSC Lukoil. Уповноваженим фінансовим установам Великої Британії дозволено обробляти такі платежі відповідно до умов ліцензії. Ліцензія набирає чинності **27 листопада 2025 року** та діє до **26 лютого 2026 року**, з можливістю її зміни, призупинення або відкликання HM Treasury.

Генеральна ліцензія INT/2025/7895596 поширюється на визначені **болгарські підрозділи Lukoil**, зокрема Lukoil Neftochim Burgas та пов'язані з нею компанії. Ліцензія дозволяє продовження господарських операцій, включно з платежами за чинними або новими контрактами, операціями з іншими контрагентами, а також наданням і отриманням економічних ресурсів. Уповноважені фінансові установи Великої Британії можуть обробляти такі платежі. Дозвіл застосовується виключно в межах санкційного режиму щодо росії та не скасовує обмежень, встановлених іншими санкційними режимами Великої Британії. Ліцензія діє з **14 листопада 2025 року** до **14 лютого 2026 року** та може бути змінена або відкликана HM Treasury у будь-який час.

Джерела:

- https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6929b62b345e31ab14ecf73c/28.11.2025_INT-2023-2349952_GL.pdf
- https://assets.publishing.service.gov.uk/media/692883fea245b0985f034215/General_Licence_-_Continuation_of_Business_Lukoil_International.pdf?utm_content=&utm_medium=email&utm_name=&utm_source=govdelivery

Генеральні ліцензії США на операції у сфері енергетики росії

Ліцензії на тимчасове продовження співпраці з "лукойл"

Управління з контролю за іноземними активами (OFAC) Міністерства США видало чотири генеральні ліцензії, пов'язані з росією, відповідно до Регламенту про санкції у зв'язку зі шкідливою зовнішньою діяльністю росії (31 CFR part 587). Ці ліцензії передбачають вузько спрямовані дозволи для окремих енергетичних проєктів і транзакцій за участю Lukoil та її афілійованих осіб, водночас зберігаючи ключові санкційні обмеження.

Генеральна ліцензія № 124В дозволяє здійснення операцій, які інакше були б заборонені регулюванням від 10 січня 2025 року, ухваленим на виконання Виконавчого указу (Executive Order, E.O.) 14071 щодо заборони на надання нафтових сервісних послуг, а також окремих заборон відповідно до E.O. 14024, у тій мірі, в якій такі операції пов'язані з функціонуванням **Каспійського трубопровідного консорціуму (CPC)** та проєктів **Tengizchevroil** і **Karachaganak**. Дозвіл поширюється також на операції за участю «роснефті», Lukoil або суб'єктів, у яких вони прямо чи опосередковано володіють 50 і більше відсотками, за умови, що діяльність пов'язана з операційною роботою цих проєктів. Водночас ліцензія прямо не дозволяє будь-який продаж, відчуження чи передачу часток участі в зазначених проєктах і не скасовує інших заборон за RuHSR щодо додаткових заблокованих осіб. Генеральна ліцензія № 124В з 14 листопада 2025 року повністю замінює та скасовує Генеральну ліцензію № 124А.

Генеральна ліцензія № 128А дозволяє до 13 грудня 2025 року здійснення операцій, які є звичайними та необхідними для придбання товарів і послуг у **роздрібних автозаправних станціях Lukoil, розташованих за межами РФ**, а також для їх утримання, експлуатації або згортання діяльності, за умови що такі АЗС існували станом на 22 жовтня 2025 року. Платежі будь-яким заблокованим особам (крім самих заблокованих АЗС) мають здійснюватися на заблоковані рахунки відповідно до вимог RuHSR. Ліцензія не поширюється на операції, заборонені Директивами 2 і 4 до E.O. 14024, а також на будь-які інші операції, заборонені RuHSR. Генеральна ліцензія № 128А з 14 листопада 2025 року повністю замінює Генеральну ліцензію № 128.

Генеральна ліцензія № 130 дозволяє до 29 квітня 2026 р. здійснення операцій за участю визначених **підрозділів Lukoil у Болгарії**, зокрема Neftohim Burgas JSC та пов'язаних болгарських дочірніх компаній та суб'єктів, у яких вони прямо чи опосередковано володіють 50% і більше. Дозвіл має обмежений характер і не поширюється на операції з іншими заблокованими афілійованими особами Lukoil або ін. особами, заблокованими відповідно до RuHSR, якщо на це немає окремого дозволу.

Генеральна ліцензія № 131 дозволяє до 12:01 за східним стандартним часом 13 грудня 2025 року здійснення операцій, необхідних для **переговорів та укладення умовних договорів** щодо продажу або передачі **Lukoil International GmbH (LIG)** та суб'єктів, у яких LIG прямо чи опосередковано володіє 50% і більше. Виконання таких договорів має бути прямо поставлене в залежність від отримання окремого дозволу OFAC. Крім того, ліцензія дозволяє операції, необхідні для утримання або згортання діяльності LIG та пов'язаних із нею суб'єктів у зазначений період, за умови що всі платежі заблокованим особам здійснюються на заблоковані рахунки. Ліцензія не передбачає розблокування будь-якого майна та не дозволяє операції, які інакше заборонені RuHSR.

Джерело:

- <https://ofac.treasury.gov/recent-actions/20251114>

Розширення енергетичних, транспортних та фінансових санкцій

Оттава, 6 листопада 2025 року — Канада суттєво розширила свій санкційний режим проти росії, ухваливши **SOR/2025-228**, яким внесено зміни до Регламенту про спеціальні економічні заходи (росія). Заходи були зареєстровані 6 листопада 2025 року та опубліковані в Canada Gazette, Part II, і ще більше узгоджують підхід Канади з політикою країн G7 та інших держав-однодумців щодо посилення економічного й стратегічного тиску на Москву.

Змінами запроваджено **нові санкції щодо 13 фізичних осіб та 11 юридичних осіб**, а також **додано 100 суден** до санкційного переліку, пов'язаного з так званим «тіньовим флотом» росії. Включені до списків особи та компанії пов'язані з ключовими секторами, що забезпечують російські військові зусилля проти України, зокрема **енергетикою, фінансовою системою, кіберопераціями та підтримкою військово-промислового комплексу**.

Серед нових фігурантів санкцій — **високопосадові керівники російської LNG-компанії**, що забезпечує доходи Кремлю, **постачальники кіберінфраструктури, які використовують криптовалютні канали, старші посадові особи російських силових структур**, залучені до гібридної стратегії Москви, а також **оператори зловмисного впливу**. Це свідчить про намір Канади протидіяти не лише традиційним економічним інструментам підтримки війни, а й нетрадиційним засобам — кібер- та інформаційним операціям.

11 підсанкційних юридичних осіб включають **фінансові установи, що сприяють обходу санкцій**, компанії, пов'язані з **мережами торгівлі російськими енергоресурсами та експортом ЗПГ, розробників дронів, які підтримують військово-промислову базу росії**, а також **підрозділи військової розвідки росії, відповідальні за кібероперації**. Метою цих заходів є обмеження доступу росії до фінансування, технологій і логістики, критично важливих для продовження війни.

Ключовим елементом змін стало внесення **100 суден «тіньового флоту» до Додатку 1.1**. Ці судна були залучені до транспортування **сирої нафти, ЗПГ, озброєнь та інших товарів, що перебувають під санкціями**, від імені або на користь росії. Розширення переліку суден має на меті ускладнити використання непрозорих схем судноплавства для обходу міжнародних обмежень.

Відповідно до Регламенту, **усім особам у Канаді та канадцям за кордоном заборонено** здійснювати операції з майном підсанкційних осіб і компаній, укладати з ними угоди, надавати послуги чи передавати їм майно або товари, за винятком випадків, прямо дозволених спеціальним дозволом або передбачених винятків. Підсанкційні фізичні особи також визнаються **неприйнятними для в'їзду до Канади** відповідно до Закону про імміграцію та захист біженців.

ЄС попередньо затвердив план відмови імпорту газу з рф

Рада ЄС та Європейський парламент 3 грудня 2025 року досягли попередньої домовленості щодо регламенту, який законодавчо закріплює повну відмову від імпорту російського природного газу (трубопровідного та ЗПГ) до кінця 2027 року. Нові правила передбачають чіткий графік припинення імпорту, залежно від типу контрактів та виду газу. Затвердження планується на початку 2026 року.

Відповідно до ухваленого рішення:

- Короткострокові контракти (укладені до 17.06.25 р.): заборона на імпорт ЗПГ набуде чинності з 25.04.26 р., а для трубопровідного газу - з 17.06.26 р.);
- Довгострокові контракти на ЗПГ: заборона діятиме з 01.01.27 р., що узгоджується з 19-м пакетом санкцій ЄС;
- Довгострокові контракти на трубопровідний газ: поетапна відмова розпочнеться 30.09.27 р. (за умови досягнення цілей щодо заповнення сховищ) і має бути остаточно завершена не пізніше 01.11.27 р.);

Комісія також зобов'язалася поступово припинити імпорт нафти з росії до кінця 2027 року, а відповідну законодавчу пропозицію буде представлено на початку 2026 року. Згідно з угодою, члени ЄС подадуть комісії плани «національної диверсифікації» постачання нафти і газу до 01.03.26 р. й будуть зобов'язані повідомити виконавчий орган ЄС про те, чи мають вони контракти на постачання російського газу або чинні національні заборони.

Угода також передбачає механізм безпеки (safety clause). Єврокомісія може дозволити тимчасове призупинення заборони для окремих країн-членів, якщо буде оголошено надзвичайний стан. Окремо Єврокомісія зобов'язалася представити план припинення імпорту російської нафти до Словаччини та Угорщини до кінця 2027 року. Наразі ці дві країни залишаються єдиними в ЄС, які продовжують купувати російську нафту та значно залежать від газу з рф.

Зменшення фізичних обсягів імпорту призвело до колосального падіння валютних надходжень до російського бюджету: з 12 млрд. EUR щомісяця на початку 2022 року - до 1,5 млрд. EUR зараз. У планах Брюсселя — звести цей показник до абсолютного нуля. **Зменшення виглядають наступним чином:**

- Газ (трубопровідний та ЗПГ): частка рф впала з 45% до 13%;
- Вугілля: імпорт скоротився з 51% до нуля;
- Сира нафта: залежність зменшилася з 26% до 2%;

Нові законодавчі зміни мають на меті забезпечити довгострокову юридичну визначеність, на відміну від санкцій, які потребують одностайного подовження кожні півроку.

Джерело:

- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_2860

Використання заморожених активів росії на користь України

Позиція України

Україна отримала черговий транш макрофінансової підтримки від ЄС на суму 5,9 млрд. EUR, з них 1,8 млрд. EUR надійшли у межах інструменту Ukraine Facility, а 4,1 млрд. EUR — у межах програми ERA loans. Це фінальний транш з 18,1 млрд. EUR, які ЄС мобілізував для України, що передбачає надання Україні 50 млрд. EUR кредитів, забезпечених доходами від заморожених російських активів. З кінця 2024 року країни G7 та ЄС уже надали близько 35 млрд. EUR у межах цього механізму. По Ukraine Facility з 2024 року Україна отримала вже 24,4 млрд. EUR, а у 2025 — понад 8,3 млрд. EUR. З лютого 2022 року ЄС надав Україні вже 68,4 млрд. EUR прямої підтримки - це найбільший обсяг допомоги серед усіх партнерів. Транш у межах Ukraine Facility надано за результатами виконання дев'яти структурних кроків другого кварталу 2025 року, серед яких:

- прийняття Стратегії врегулювання непрацюючих кредитів;
- набуття чинності Закону України «Про професійну освіту»;
- набуття чинності постанови КМУ щодо закупівлі соціальних послуг за рахунок коштів державного бюджету;
- прийняття Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва;
- оприлюднення дослідження щодо можливості надання територіальним громадам статусу юридичної особи;
- впровадження Дорожньої карти процесу відокремлення надбавки за відновлювану енергію від тарифу на передачу;
- опублікування портфеля інвестиційних проєктів щодо критичної сировини;
- проведення конкурсів на укладення Угод про розподіл продукції (УРП);
- набуття чинності розпорядження Кабінету Міністрів щодо створення національної системи торгівлі викидами парникових газів.

До кінця 2025 року Україна має реалізувати ще 25 кроків, передбачених Планом у межах Ukraine Facility. У четвертому кварталі заплановано розгляд 11 законопроектів, кожен із яких пов'язаний із виконанням відповідної реформи.

Джерело:

- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_25_2677

Україна закликає європейських союзників ухвалити у грудні політичне рішення щодо кредиту на 140 млрд. EUR, що ґрунтується на заморожених російських державних активах. Європейські лідери не змогли досягти згоди щодо "кредиту на репарації" для Києва у жовтні і питання буде знову обговорюватися на саміті 18 грудня 2025 року. Україна потребуватиме значних фінансових вливань у другому кварталі 2026 року. У свою чергу, ЄС заявив, що готовий представити юридичний документ, який нарешті дозволить використовувати заморожені активи для забезпечення кредиту в розмірі 140 млрд. EUR для України.

Джерело:

- [Ukraine pushes for political decision from EU on frozen assets next month | Reuters](#)

Використання заморожених активів росії на користь України

Позиція ЄС

Україна стикається зі значним бюджетним дефіцитом і гостро потребує фінансування до весни 2025 року. МВФ узгодили надання Києву допомоги на 8.1 млрд. USD упродовж наступних 4 років, проте домовленість ще має бути схвалена Радою виконавчих директорів МВФ. Втім, можливості отримати фінансову підтримку залежать від політичної волі ЄС затвердити "репараційну позику" на 140 млрд. USD з використанням заморожених активів РФ. Досягнення такої домовленості переконає МВФ у фінансовій спроможності України на найближчі роки - це необхідна умова для кредитування. Без угоди про використання російських активів Єврокомісія попереджає уряди країн ЄС, що їм доведеться самотійно підтримувати Київ. Однак Бельгія, в якій зберігається більшість коштів, заблокувала це рішення, посиляючись на фінансові та юридичні ризики. Наступний саміт лідерів ЄС, на якому очікуються остаточні рішення, призначено на 18-19 грудня 2025 року.

Джерела:

- [IMF support for Ukraine hinges on Russian assets loan, EU warns – POLITICO](#)
- <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-ta-mvf-dosiahly-domovlenostei-na-rivni-personalu-pro-novu-prohramu-pidtrymky-na-82-mlrd-dol-na-4-roky>

Єврокомісія працює над планом «Б» на випадок провалу "репараційного кредиту". Представлено три можливі варіанти покриття фінансових потреб для України: 1. Використання резервів бюджету ЄС для залучення коштів на ринках капіталу; 2. Міжурядова угода, за якою держави-члени самотійно залучають необхідний капітал (90 млрд. EUR грантами); 3. Репараційна позика на основі заморожених російських активів. Держави-члени почали обговорення особливостей кожного підходу, щоб остаточно затвердити рішення на засіданні Європейської ради 18-19 грудня в Брюсселі. Наразі більшість держав ЄС схиляється саме до "репараційної позики", але на цю опцію досі не погодилася Бельгія, а також Угорщина та Словаччина. У довгостроковій перспективі, репараційний кредит розглядається як єдиний варіант. Рішення вимагатиме одноставної підтримки 27 країн-членів ЄС.

Джерела:

- [EU countries seek urgent plan B to fund Ukraine – POLITICO](#)
- [EU Eyes €90 Billion Ukraine Grant If Russia Asset Plan Flops – Bloomberg](#)

Переговори щодо репараційного кредиту для України зайшли в глухий кут. Уряд Бельгії продовжує блокувати план використання 140 млрд. USD заморожених російських активів, що зберігаються в депозитарії Euroclear. Брюссель посиляється на значні юридичні ризики та можливі судові позови і вимагає від Єврокомісії надати альтернативні варіанти фінансування. Провал переговорів посилює тиск на ЄС на тлі скорочення допомоги з боку США.

Джерело:

- [EU Commission and Belgium see no breakthrough in Ukraine reparation loan talks | Euronews](#)

Використання заморожених активів росії на користь України

Позиція ЄС

Європейський центральний банк (ЄЦБ) відмовився підтримати виплату Україні 140 млрд. EUR під заставу російських активів, заблокованих у бельгійському депозитарії Euroclear. ЄЦБ дійшов висновку, що пропозиція Єврокомісії порушує його мандат. Посадовці звернулися до банку з проханням виступити кредитором для Euroclear, щоб уникнути кризи ліквідності, проте ЄЦБ визнав це неможливим, дійшовши висновку, що пропозиція Єврокомісії еквівалентна наданню прямого фінансування урядами, оскільки регулятор покриватиме фінансові зобов'язання держав-членів. У відповідь на позицію регулятора, Єврокомісія почала роботу над альтернативними пропозиціями, які нададуть тимчасову ліквідність для підтримки кредиту в розмірі 140 млрд. EUR. Проти використання російських активів для позики Україні як і раніше виступає Бельгія.

Джерело:

- [Financial Times](#)

Європейська комісія шукає альтернативні для ЄЦ джерела ліквідності для надання Україні "репараційної позики" – на випадок, якщо заморожені активи доведеться повертати центральному банку росії. На початку грудня, **комісія запропонувала безпрецедентне використання заморожених російських активів або міжнародних позик для залучення 90 млрд. EUR для військових потреб України.** ЄС готовий покрити дві третини фінансових потреб України на найближчі два роки, решту мають покрити міжнародні партнери. Пропозиція врахувала майже всі занепокоєння, висловлені Бельгією, як основним власником активів. Комісія заявляє, що ця схема не є конфіскацією, оскільки гроші будуть надані у формі позики, хоча Україна повинна буде погасити її лише в тому випадку, якщо росія виплатить репарації. Складність схеми зросла після того, як у мирному плані США, щодо припинення війни в Україні було запропоновано використовувати частину активів у спільному американо-російському інвестиційному механізмі. Аби усунути ризики, **Єврокомісія хоче скористатися положенням статті 122 Договору про ЄС**, яке дозволяє урядам ухвалювати рішення "солідарності між державами-членами щодо відповідності економічній ситуації", де достатньо кваліфікованої більшості, щоб позбавити Угорщину права вето.

Джерела:

- <https://www.reuters.com/business/european-commission-move-ahead-with-proposal-use-russias-frozen-assets-ukraine-2025-12-02/>
- [European Commission makes 11th-hour offer to win Belgian backing for Russian asset loan –](#)

У свою чергу, **Угорщина відхилила ідею випуску спільних облігацій**, забезпечених семирічним бюджетом ЄС, для фінансування України, що позбавляє ЄС потенційного "плану Б" на випадок, якщо не вдасться знайти спосіб використання заморожених активів росії для фінансування кредиту Україні.

Джерело:

- [Hungary shoots down eurobonds as alternative to EU's Russian asset plan – POLITICO](#)

Використання заморожених активів росії на користь України

Позиція ЄС, Норвегії та США

Норвегія може підтримати план ЄС щодо використання заморожених активів для України, але **не буде використовувати для цього свій суверенний фонд**. Норвегія, яка не є членом ЄС, вже робить значні фінансові внески на користь України і також може потенційно взяти участь у планах ЄС щодо кредиту, але не надаватиме гарантій. Щоб допомогти просунути застряглий кредит ЄС для України у розмірі 140 млрд. EUR, деякі члени парламенту Норвегії пропонували, щоб суверенний фонд країни – найбільший у світі з активами понад USD 2 трлн – надав гарантію, яка покривала б потенційну юридичну відповідальність Бельгії.

Джерело:

- [Stoltenberg: Vil ikkje at Noreg garanterer for hele Ukraina-lånet – NRK Uria – Utenriksnyheter og -dokumentarer](#)

Країни ЄС затвердили правовий механізм про безстрокове блокування російських активів на 210 млрд. EUR до моменту виплати московією репарацій Україні. Ці дії дають змогу уникнути вето з боку Угорщини, і спрямовані на те, щоб захистити вплив Брюсселя в мирних переговорах щодо війни. Європарламент прийняв резолюцію, в якій вимагає допустити ЄС до столу переговорів і передати Києву російські активи шляхом надання «репараційного кредиту».

Джерела:

- [Financial Times](#)
- [EU must show leadership in achieving peace in Ukraine | News | European Parliament](#)
- <https://www.politico.eu/article/eu-approves-legal-workaround-sideline-hungary-orban-russia-assets>

«Мирний план» активно ініційований Президентом США Дональдом Трампом ставить під сумнів «репараційний кредит» Україні від ЄС на 140 млрд. EUR оскільки передбачає зовсім інше використання цих коштів – спрямування 100 млрд. USD заморожених активів у великі інвестиційні фонди, якими управляли б США — як в Україні, так і в росії. США планують отримати 50% прибутків від цього проекту та пропонують щоб ЄС додала ще USD 100 млрд. для збільшення обсягів інвестицій.

Решту заморожених активів передбачено спрямувати в окремий американсько-російський інвестиційний фонд. Європу насторожує, що план США передбачає використання активів, які переважно заблоковані саме в європейських фінансових установах. У Брюсселі зазначають, що віддавати ці активи під комерційний проект США та росії — «немисливо».

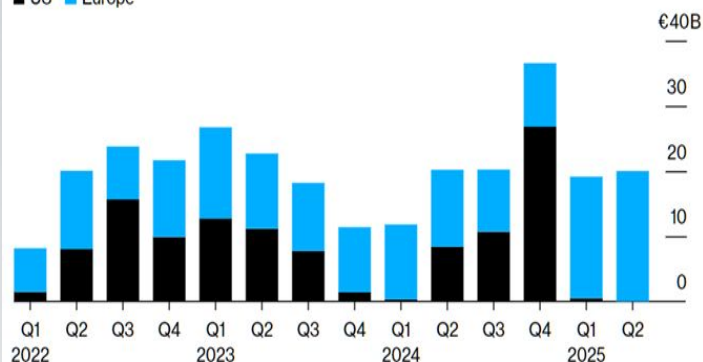
Джерела:

- [Financial Times](#)
- [EU to world: Take back your migrants ... or else – POLITICO](#)

US Aid to Ukraine Has Evaporated

Government support to Ukraine allocated

■ US ■ Europe

Source: Kiel Institute Ukraine Support Tracker

Моніторинг нафтогазових доходів бюджету рф у листопаді 2025

14

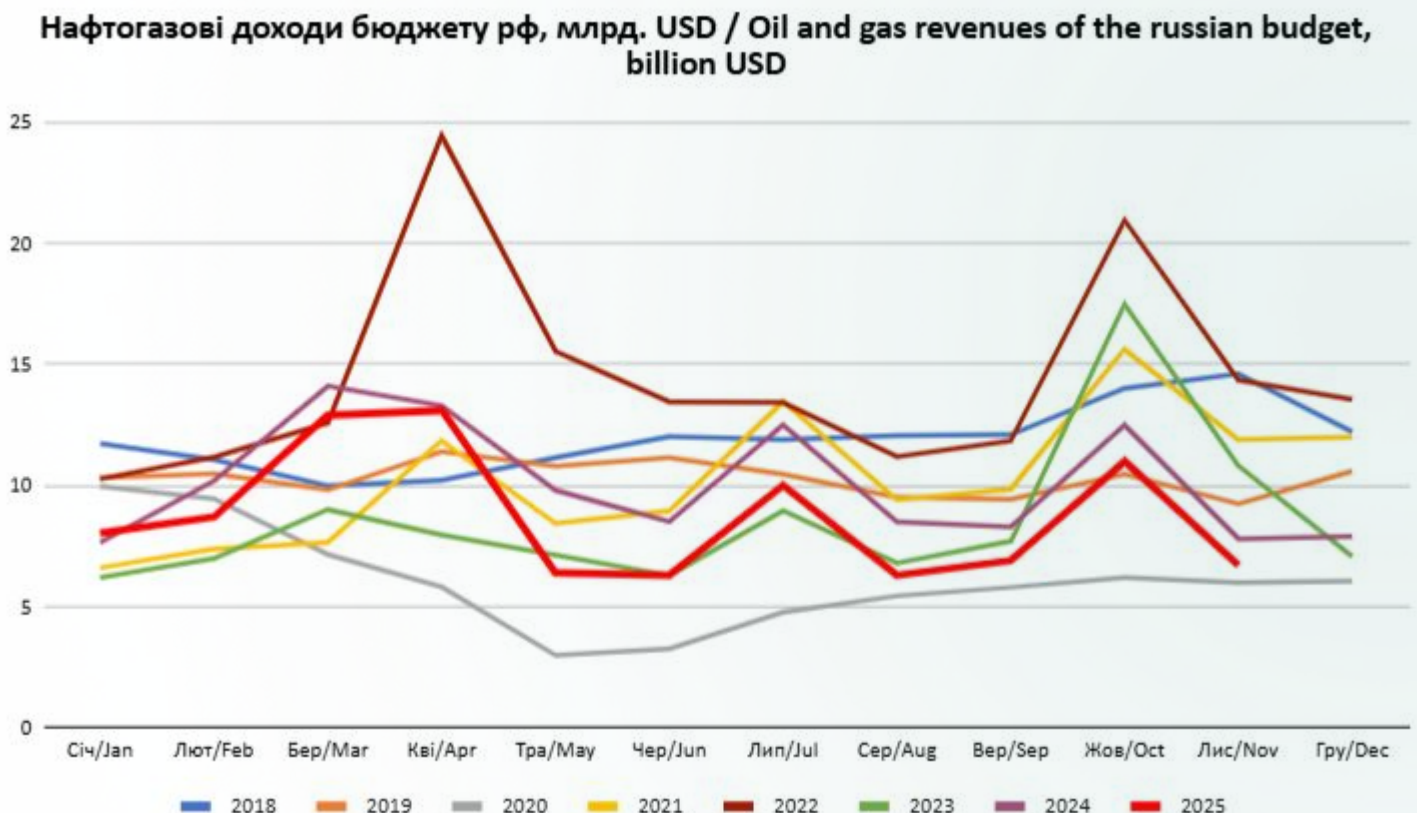
Нафтогазові доходи бюджету рф

Основною метою санкцій є позбавлення країни-агресора бюджетних коштів на ведення війни, з огляду на що ми проводимо моніторинг нафтогазових доходів бюджету рф для оцінки ефективності санкцій.

У грудні 2025 року з'явилися дані міністерства фінансів рф за листопад 2025 року, що дало нам можливість прослідкувати обсяги нафтогазових доходів бюджету рф з січня 2018 року до листопада 2025.

Нафтогазові доходи (всього): нафтогазові доходи бюджету рф в листопаді 2025 склали 6,7 млрд. USD*, максимальна сума доходів була в 2018 році – 14,6 млрд. USD*, найменша сума доходів за обраний період моніторингу була в 2020 році – 5,9 млрд. USD*. Сума доходу за листопад на USD 4,3 млрд.* (39,09 %) менша за попередній місяць (11,0 млрд. USD*) та на 2,26 млрд. USD* (25,25%) менша за середні доходи попередніх місяців 2025 року (8,76 млрд.* USD).

З повним графіком змін щомісячних нафтогазових доходів бюджету рф за період січень 2018 року – листопад 2025 року можна ознайомитись нижче.

* За даними міністерства фінансів рф і за курсом центрального банку рф рубля до долару США на 25 число відповідного місяця.

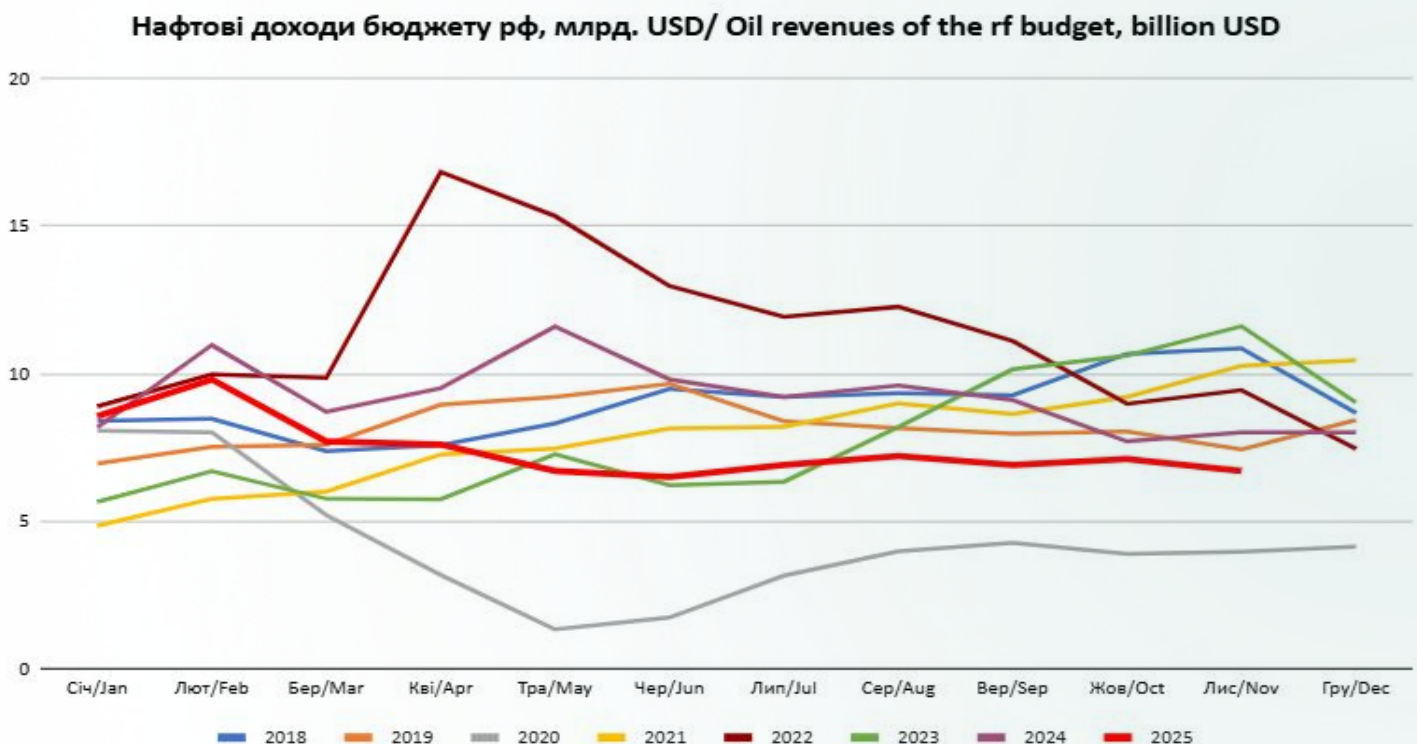
Моніторинг нафтових доходів бюджету рф у листопаді 2025

Нафтові доходи бюджету рф

Нафтові доходи: нафтові доходи бюджету рф від податку на видобуток корисних копалин (ПБКП) та експортного мита в листопаді 2025 року склали 6,7 млрд. USD*, найбільша сума доходів в листопаді була в 2023 році і складала 11,6 млрд. USD*. Сума доходу листопада на 0,40 млрд. USD* (5,63 %) менша за попередній місяць (7,1 млрд. USD*) та на 0,80 млрд. USD* (10,61%) менше за середні доходи попередніх місяців 2025 року (7,42 млрд. USD*). Найменша сума доходів в листопаді за обраний період моніторингу була в 2020 року - 4,0 млрд. USD*.

Варто знати: збільшення податкових надходжень до бюджету рф від ПБКП не завжди свідчить про збільшення обсягів видобутку нафти чи збільшення фактичної вартості її продажу. Це зумовлено специфікою оподаткування, що залежить від динаміки світових нафтових цін. Тобто, при збільшенні світових цін на нафту, навіть при незмінності обсягів видобутку і фактичної ціни продажу, надходження до бюджету країни-агресора будуть збільшуватися слідом за світовою ціною нафти.

Графік змін щомісячних нафтових доходів бюджету рф за період січень 2018 року – листопад 2025 року наведений нижче.

* За даними міністерства фінансів рф і за курсом центрального банку рф рубля до долару США на 25 число відповідного місяця.

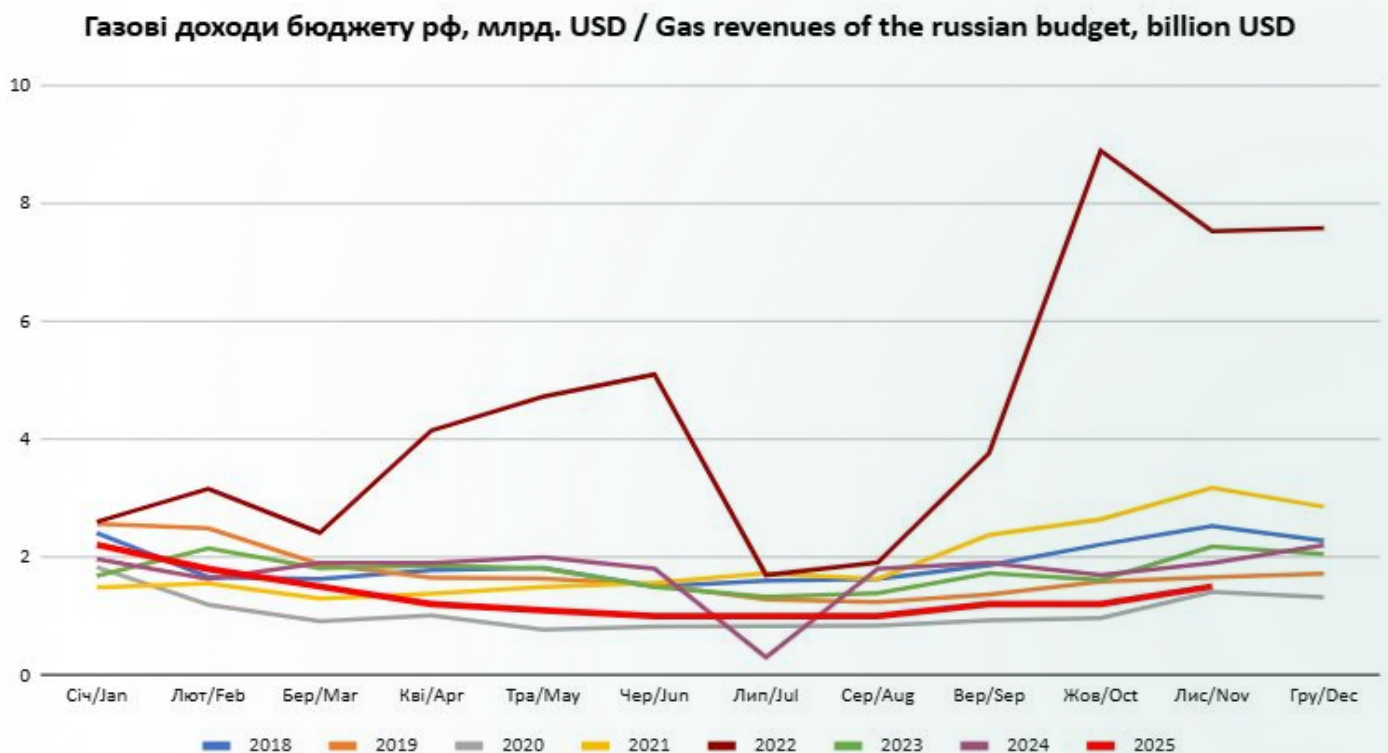
Моніторинг газових доходів бюджету рф у листопаді 2025

16

Газові доходи бюджету рф

Газові доходи: газові доходи бюджету рф від податку на видобуток корисних копалин та експортного мита в листопаді 2025 склали 1,5 млрд. USD*, найбільша сума доходів в листопаді була в 2022 році і складала 7,5 млрд. USD*. Сума доходу листопада на 0,30 млрд. USD* (25,00 %) більше за попередній місяць (1,2 млрд. USD*) та на 0,18 млрд. USD* (13,56%) більше за середні доходи попередніх місяців 2025 року (1,34 млрд. USD*). Найменша сума доходів в листопаді за обраний період моніторингу була в 2020 року - 1,4 млрд. USD*.

З повним графіком зміни щомісячних газових доходів бюджету рф за період січень 2018 року – листопад 2025 року можна ознайомитись нижче.

* За даними міністерства фінансів рф і за курсом центрального банку рф рубля до долару США на 25 число відповідного місяця.

Моніторинг нафтогазових доходів бюджету рф за одинадцять місяців року

Нафтогазові доходи бюджету рф

Щомісячний моніторинг наведений вище надає розуміння трендів щодо збільшення або зменшення доходів від місяця до місяця протягом року і в порівнянні з цими ж місяцями інших років, але не дає розуміння щодо обсягу доходів, що накопичує бюджет у відповідному році в порівнянні з іншими роками. З метою відслідковування і порівняння доходів бюджету за відповідні періоди років ми запроваджуємо діаграми для візуального порівняння рік до року з 2018 до 2025.

Нафтогазові доходи (всього): нафтогазові доходи бюджету рф за одинадцять місяців 2025 склали 96,33 млрд. USD*, що на 16,83 млрд. USD* (14,83%) менше за відповідний період 2024 р. (113,16 млрд. USD*) та на 26,26 млрд. USD* (21,42%) менше за середній дохід відповідних періодів з 2022 до 2024 років (122,59 млрд. USD*). Максимальна сума доходів за відповідний період була в 2022 році – 159,27 млрд. USD*. Найменша сума доходів відповідного періоду за обраний період моніторингу була в 2020 році – 66,82 млрд. USD*.

З діаграмою змін нафтогазових доходів бюджету рф за відповідний період з 2018 року до 2025 року можна ознайомитись нижче.

Нафтогазові доходи бюджету з січня кожного року, млрд. USD / Oil and gas revenues of rf budget from Jan. of each year, bill. USD

* За даними міністерства фінансів рф і за курсом центрального банку рф рубля до долару США на 25 число відповідного місяця.

Моніторинг нафтових доходів бюджету рф за одинадцять місяців року

Нафтові доходи бюджету рф

Нафтові доходи: нафтові доходи бюджету рф від податку на видобуток корисних копалин (ПВКП) та експортного мита за одинадцять місяців 2025 року склали 81,65 млрд. USD*, що на 20,69 млрд. USD* (20,21%) менше за відповідний період 2024 р. (102,34 млрд. USD*) та на 23,04 млрд. USD* (22,01%) менше за середні доходи відповідних періодів з 2022 до 2024 років (104,69 млрд. USD*). Найбільша сума доходів за відповідний період була в 2022 році і складала 127,55 млрд. USD*. Найменша сума доходів за вказаний період була в 2020 року - 46,76 млрд. USD*.

Варто знати: збільшення податкових надходжень до бюджету рф від ПВКП не завжди свідчить про збільшення обсягів видобутку нафти чи збільшення фактичної вартості її продажу. Це зумовлено специфікою оподаткування, що залежить від динаміки світових нафтових цін. Тобто, при збільшенні світових цін на нафту, навіть при незмінності обсягів видобутку і фактичної ціни продажу, надходження до бюджету країни-агресора будуть збільшуватися слідом за світовою ціною нафти. З діаграмою змін нафтових доходів бюджету рф за відповідний період з 2018 року до 2025 року можна ознайомитись нижче.

Нафтові доходи бюджету рф з січня кожного року, млрд. USD / Oil revenues of rf budget from Jan. of each year, bill. USD

* За даними міністерства фінансів рф і за курсом центрального банку рф рубля до долару США на 25 число відповідного місяця.

Моніторинг газових доходів бюджету рф за одинадцять місяців року

Газові доходи бюджету рф

Газові доходи: газові доходи бюджету рф від податку на видобуток корисних копалин та експортного мита за одинадцять місяців 2025 склали 14,71 млрд. USD*, що на 4,09 млрд. USD* (21,77%) менше за відповідний період 2024 р. (18,80 млрд. USD*) та на 13,21 млрд. USD* (47,31%) менше за середні доходи відповідних періодів з 2022 до 2024 років (27,92 млрд. USD*).

Найменша сума доходів за зазначений період моніторингу була в 2020 року – 11,50 млрд. USD*, а найбільша – в 2022 років – 45,92 млрд. USD*.

З діаграмою змін газових доходів бюджету рф за відповідний період з 2018 року до 2025 року можна ознайомитись нижче.

Газові доходи бюджету рф з січня кожного року, млрд. USD / Gas revenues of rf budget from Jan. of each year, bill. USD

* За даними міністерства фінансів рф і за курсом центрального банку рф рубля до долару США на 25 число відповідного місяця.

Моніторинг нафтогазових доходів бюджету рф у листопаді 2025 року

Нафтогазові доходи бюджету рф

Нафтогазові доходи федерального бюджету рф у листопаді знову суттєво знизилися і склали лише 530,9 млрд. руб. – на 34% менше, ніж у 2024 році. Ключові статті наповнення бюджету демонструють ще глибше падіння: надходження від податку на видобуток корисних копалин просіли на 36%, а експортні мита – майже на 40%. **За 11 місяців 2025 року росія отримала 8 трлн руб. нафто-газових доходів – на 2,3 трлн менше, ніж за аналогічний період 2024 року.** Темпи спаду прискорюються: якщо наприкінці весни зниження становило 14%, то на початок грудня – **вже 22%**. Тиск на бюджет формує поєднання санкцій США, зниження світових цін на нафту та зміцнення рубля. Після включення «роснефті» та «лукойла» до санкційних списків США дисконт на сорт Urals зріс до USD 20 за барель. **Середня ціна російської нафти у листопаді впала до 44,87 USD – мінімуму з березня 2023 року** (64.7 USD роком раніше). Ціновий показник у рублях, критичний для наповнення бюджету, знизився до близько 3 250 руб. за барель – найнижчого рівня за останні два з половиною роки. На початку грудня котирування Urals знижувались до 41 USD.

Джерела:

- <https://www.moscowtimes.ru/2025/12/03/neftegazovye-dokhody-byudzheta-rf-v-noyabre-sokratis-pochti-na-34-qg-a181748>
- мінфін рф

Доходи бюджету рф від продажу нафти скоротилися у листопаді майже на третину порівняно з листопадом 2024 року, оскільки нижчі ціни на нафту й зміцнення валюти вплинули на надходження. Податки, пов'язані з нафтою, у листопаді знизилися на 32% — до 413,7 млрд руб. (5,3 млрд. USD). Зниження доходів від цих галузей, які становили близько чверті бюджету росії з початку року, посилює тиск на державні фінанси, обтяжені військовими витратами на розв'язану росією повномасштабну війну проти України, що триває вже четвертий рік. Світові ціни на нафту знизилися, а знижка на російські суміші стала ще більшою після введення санкцій США проти «роснефті» і «лукойлу», щоб змусити росію припинити війну в Україні. **Порівняно з жовтнем, доходи від нафти скоротилися майже вдвічі,** один з основних нафтових податків росії — збір на основі прибутку — сплачується чотири рази на рік. мінфін рф розраховало доходи від нафти на основі середньої ціни нафти Urals — ключової експортної суміші — на рівні 53,68 USD за барель у жовтні, що на 17% нижче, ніж у 2024 році. Зміцнення валюти також сприяло падінню доходів. У жовтні російська валюта в середньому становила 81 руб. за 1 USD, що на 15% вище, ніж у 2024 році.

Джерело:

- <https://logist.fm/news/dohodi-rf-vid-prodazhu-nafti-vpali-na-tretinu>
- мінфін рф

Рівень використання ЄС енергоресурсів з росії

Використання енергоносіїв рф в ЄС

ЄС очікує подальшого падіння частки російського газу в енергетичному балансі — до 13% за підсумками 2025 року. Для порівняння: у 2024 році цей показник становив 19%, а ще у 2021 році — 45%. Зниження імпорту пов'язане насамперед із припиненням транзиту через територію України та активним переходом Європи на постачання з альтернативних джерел — Норвегії, США та Північної Африки. ЄС також майже повністю відмовився від російської нафти: з 27% у 2022 році до лише 3% у 2024 році. Таким чином, енергозалежність Європи від російських вуглеводнів скорочується до історичного мінімуму.

Джерело:

- ЄС скорочує імпорт російського газу до рекордно низького рівня — лише 13% у 2025 році

росія стала третім за величиною постачальником газу в ЄС у 2025 році. За 9 місяців 2025 року ЄС закупив у росії газу на EUR 10,6 млрд. — на 1,6% більше, ніж у 2024 році. На частку росії припало 16,1% газового імпорту ЄС, який планує повністю відмовитися від імпорту російського газу до кінця 2027 року.

Джерело:

- Rusko bolo za deväť mesiacov roka tretím najväčším dodávateľom plynu do EÚ

Туреччина скоротила закупівлі російської нафти — імпорт Urals у листопаді впав приблизно на третину - поставки зменшилися до 200 тис. б/д проти 300 тис. у жовтні 2025 року. Після початку війни проти України, Туреччина стала одним із ключових покупців російської сировини, але нині фактично почала виходити з цієї залежності. Посилення санкцій США проти «лукойла» та «роснефти» суттєво звузило коло постачальників, з якими турецькі НПЗ взагалі можуть працювати. Це ускладнює доступ російської нафти на турецький ринок навіть за умов значних знижок. Турецькі компанії не ризикують і переходять на альтернативні джерела сировини, знижуючи присутність російських барелів у своїх закупівлях. Туреччина є одним з основних покупців російської нафти, поряд з Китаєм та Індією. Турецькі НПЗ зараз вживають заходів, подібних до тих, що вживаються в Індії, що свідчить про вплив зусиль США та ЄС щодо обмеження продажу російської нафти.

Споживання енергоресурсів в ЄС, 2021-2025 рр.

Джерела:

- Turkey cuts Russian Urals oil imports in November, diversifies with Kazakh, Iraqi supply | Reuters
- Енергоресурси на мільярди: які потреби в ЄС та можливості в США - Економічна правда

Рівень використання ЄС енергоресурсів з росії

Вплив США на використання енергоносіїв рф в ЄС

США взяли курс на повне витіснення російського газу з Європи і його заміну американським. Кампанія Вашингтона посилилася на тлі спроби трейдера Gunvor придбати активи санкційного «лукойда». Сумніви щодо колишніх зв'язків Gunvor з російськими елітами додатково підсвічують токсичність російських компаній на світовому ринку. Паралельно, США посилають союзникам недвозначний сигнал - імпорту російського газу має зупинитися. У свою чергу, ЄС погодився припинити закупівлі будь-яких російських газових ресурсів до кінця 2027 року, а з 1 січня 2028 року поставки мають зникнути остаточно. Єдина країна, що домоглася тимчасового виключення — це Угорщина, але навіть щодо неї Вашингтон наполягає на обмеженому річному терміні такого дозволу.

Джерело:

- [Financial Times](#)

США нарощують домінування на газовому ринку ЄС і продовжують зміцнювати свою провідну позицію серед постачальників, продавши газу на EUR 1,8 млрд. — попри незначне місячне зниження обсягів. На цьому тлі, росія зберегла друге місце, однак її присутність на ринку ЄС продовжує скорочуватися. У вересні постачання російського газу впали до EUR 830 млн. проти EUR 960 млн. у серпні, а частка рф знизилася з 15,4% до 14,5% — мінімуму за 2 роки. Імпорт трубопроводного газу з рф зменшився на 25% — до EUR 352 млн. Закупівля російського ЗПГ впала на 3,3% — до EUR 480 млн. Алжир і Норвегія, що конкурують за третє і четверте місця, також скоротили постачання, але саме росія демонструє найстійкішу тенденцію до зниження, тоді як **США поступово консолідують своє лідерство та витісняють російський газ із ринку.**

Джерела:

- [ENTSOG | ENTSOG](#)
- [Kpler | Real-Time Trade Intelligence Tools for Global Markets](#)

США різко наростили поставки ЗПГ до ЄС після санкцій проти проекту «Арктик ЗПГ-2». У листопаді вони досягли 11 млн тонн — на 40% більше, ніж у 2024 році.

Стрімке зростання постачань посилює структурне витіснення російського газу з ринку ЄС, який продовжує бути ключовим для американського ресурсу, отримавши 70% усього експорту США у листопаді, що становить 7,5 млн. т. (10,3 млрд. куб. м.), тоді як у жовтні частка була 69%.

Джерела:

- [US LNG Exports at Record High Just in Time for Winter Demand - Bloomberg](#)
- [Енергоресурси на мільярди: які потреби в ЄС та можливості в США - Економічна правда](#)

Вплив санкцій на нафтовий сектор рф у листопаді 2025 року

Стан експорту нафти з рф

Знижка на російську нафтову суміш Urals порівняно зі світовим еталоном Brent зросла з 17% у жовтні до 23% у листопаді 2025 року. Знижка відображає зростаючий тиск на нафтові доходи росії — критично важливе джерело наповнення бюджету москви. Таким чином, доходи росії від нафти й газу можуть впасти в листопаді на 35% (на 0,28 трлн. руб. до 0,52 трлн. руб.), через зниження ціни на нафту й зміцнення рубля. Середній видобуток російської нафти у 2 кварталі становив 9 млн. б/д, збільшившись до 9,38 млн. б/д до жовтня після того, як ОПЕК+ розпочали скасування попередніх добровільних скорочень виробництва. Отже, російська нафта рекордно знецінилась після американських санкцій. Ключові імпортери - Індія та Китай - обережно ставляться до закупівель. Від роснафти вже відмовилися провідні китайські державні компанії, включно з Sinopec і PetroChina, а 5 найбільших НПЗ Індії не розмістили жодних закупівель на грудень.

Джерело:

- <https://www.reuters.com/business/energy/russias-urals-oil-price-discount-widens-23-november-central-bank-says-2025-11-27>

росії не вдалося реалізувати амбіції щодо перетворення Північного морського шляху на прибутковий маршрут експорту нафти до Азії. Обсяги відвантажень з початку 2025 року скоротилися на 4,2%, до 1,83 млн. тонн, незважаючи на те, що кількість рейсів залишилася незмінною — лише 18. Йдеться про постачання з портів приморськ, усть-луга, мурманськ та з арктичної платформи «приразломна» компанії «газпром нефть». Завершення навігації у східній частині маршруту засвідчило провал планів москви щодо нарощування арктичного експорту. Попри зростання обсягів у 2024 році, нині частка північного морського шляху у загальному російському нафтовому експорті залишається нижчою за 1%.

Джерело:

- <https://ua.news/ua/world/rosiia-provalila-zoboviazannia-z-postachannia-nafti-cherez-pivnichnii-morskii-shliakh>

Ціна російської нафти впала до USD 36 за барель — мінімуму з березня 2023 року. Через ризик вторинних санкцій з боку США, покупці скорочують закупівлі, що тисне на її вартість. Партії сибірської нафти з постачанням на НПЗ рф за грудневими торгами здешевшали на 27% порівняно з листопадом, отже нафта з рф продається з найбільшими знижками за останній рік.

Джерело:

- [Russian Oil Plunges With Top Producers Days Away From Sanctions - Bloomberg](https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-11-27/russian-oil-plunges-with-top-producers-days-away-from-sanctions)

Вплив санкцій на нафтовий сектор рф у листопаді 2025 року

Стан експорту нафти з рф

Американські санкції фактично зупинили роботу зарубіжних структур «лукойлу». Іракська державна компанія SOMO скасувала відвантаження 3 партій нафти, видобутої «лукойлом» на родовищі «Західна Курна-2», через побоювання вторинних санкцій США та Великої Британії. Торгова «дочка» концерну — Litasco (Швейцарія) не може фрахтувати судна, оскільки британські брокери відмовляються співпрацювати з компанією. У Фінляндії, де «лукойлу» належить мережа автозаправок «Teboil», місцеві банки припинили обслуговування фінансових операцій компанії з тисячами працівників на АЗС. Міжнародна мережа «лукойлу» охоплює НПЗ Болгарії, Румунії та Нідерландах та інших країнах світу.

Джерело:

- [Lukoil's overseas network buckles as Western sanctions bite | Reuters](#)

«лукойл» має припинити роботу в Молдові через санкції США й відмову американського Мінфіну схвалити продаж активів компанії трейдеру Gunvor. Компанія не зможе забезпечувати постачання пального на АЗС, якими володіє в країні. Через санкції, **кишинівський аеропорт отримав у безоплатне користування паливний термінал «лукойл»**, рішення є вимушеним та дозволить забезпечити безперебійну поставку авіаційного палива. На наступному етапі уряд планує викупити активи «лукойл», що залишилися у сфері авіа-постачання. Компанія забезпечувала до 50% постачання дизпалива та 100% авіаційного пального до країни. Кишинів приєднався до санкцій США, проте попросив надати тимчасовий дозвіл роботи на один місяць з метою припинення співпраці.

Джерела:

- [Аэропорт Кишинева получил контроль над топливным терминалом Lukoil – NewsMaker](#)
- [Dorin Junghietu - În calitate de șef al grupului de lucru,... | Facebook](#)

Обсяги нафти, яка накопичилась на танкерах у світових водах, стрімко наблизилась до позначки у 1 млрд. барелів. Значну частину цього приросту забезпечує російська сировина, що дедалі частіше не знаходить покупця через санкційні обмеження та відмову портів приймати судна тіньового флоту. Майже третина потенційного російського морського експорту наразі «застрягла» на танкерах, які тижнями стоять у морі без розвантаження. Затримки призвели до різкого збільшення кількості російської нафти на танкерах у морі, яка на кінець листопада перевищила 180 млн. барелів, що на 21% більше за останні три місяці.

Джерела:

- [Almost a third of Russian seaborne oil export potential stuck in tankers, JPMorgan says | Reuters](#)
- [Oil's Billion-Barrel Buildup at Sea Points to Sanctions Stress – Bloomberg](#)
- [Russian Oil at Risk of Being Stranded at Sea as US Sanctions Hit – Bloomberg](#)

Вплив санкцій на нафтовий сектор рф у листопаді 2025 року

Стан експорту нафти з рф

Російська нафтова галузь демонструє ознаки системної кризи. За три квартали 2025 року, 48,1% компаній сектору працюють зі збитками, а сукупний прибуток галузі знизився ще на 7,7% у річному вимірі. На тлі зниження світових цін (Brent — 62,8 USD за барель) собівартість видобутку в рф зросла до 11 USD за барель проти 8 USD у 2024 році, що суттєво знижує рентабельність старіючих родовищ. Капітальні інвестиції у 2 кварталі зросли лише на 1,5%, що у 6 разів нижче темпів початку року. Видобуток у 2025 році прогнозується на рівні 515 млн тонн. Близько 40% компаній повідомляють про неплатежі контрагентів, а частка підприємств із простроченими кредитними зобов'язаннями досягла максимуму за ці 2,5 року.

Джерело:

- <https://republic.com.ua/article/potochni-vtrati-rf-vnaslidok-sankcij-stanom-na-26-27-11-2025.html>

Після введення санкцій США, російський нафтовий експорт остаточно пішов у тінь. Якщо раніше через такі непрозорі ланцюги проходило приблизно половина російської нафти, то зараз — понад 75%. Прямі продажі найбільших російських компаній фактично зупинилися. Лише дві великі компанії, що не були включені до пакету санкцій — «татнефть» та «пусснефть» — продовжують працювати стабільно. Морська логістика російської нафти повністю фрагментована: левову частку обсягів перевозить «тіньовий флот», що працює під іншими прапорами. Водночас сам механізм обмеження ціни фактично втратив сенс: Urals торгується значно нижче встановленої стелі, тож його формальна дія ніяк не впливає на потік. **Санкції США призвели до різкого зростання вартості обхідних операцій.** Морський експорт російської нафти в листопаді 2025 року скоротився на 17%, до 3,34 млн. барелів на добу проти 4,01 млн. б/д у жовтні. Різке зростання потоків було компенсовано дев'ятим поспіль падінням цін на сиру нафту, що залишило вартість морського експорту незмінною на найнижчому рівні з січня 2023 року.

Джерела:

- [Russian Crude Trade Gets Murkier | Energy Intelligence](#)
- [Russian Oil at Sea Soars as Exports Rise and Deliveries Stall - Bloomberg](#)

Литва зупинила залізничний транзит продукції «лукойл», що доставлялася через посередників-експедиторів до Калінінградської області через вступ в силу американських санкцій. У 2024 році залізницею було відправлено 371 тис. тонн нафтопродуктів, з яких 345 тис. частка «лукойлу». У 2025 році перевезення склали 194 тис. тонн., проте більша частина вантажів доставляється морем.

Джерело:

- <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/2752393/lithuanian-railways-halts-lukoil-transit-to-kaliningrad-under-us-and-uk-sanctions>

Угорщина має намір викупити акції НПЗ у ЄС, що належать "газпрому" і "лукойлу". США раніше зробили Угорщині виняток, звільнивши від санкцій на 1 рік.

Джерело:

- [Orban in Serbia as Hungary Eyes Sanctioned Russia Refinery | Financial Post](#)

Вплив санкцій на газовий сектор рф у листопаді 2025 року

Стан експорту та видобутку газу з рф

росія поки утримує позиції головного постачальника газу для Туреччини, однак її енергетичний вплив поступово слабшає. У 2024 році Анкара імпортувала 21,6 млрд. куб.м. російського газу через трубопроводи "TurkStream" і "Blue Stream", що становить майже половину загального імпорту. У 2025 році Туреччина планує загалом імпортувати близько 60 млрд. куб.м. газу, з яких понад 40% припадатиме на російські обсяги. Завантаження «Турецького потоку» становить 96%. Водночас Туреччина активно скорочує залежність від москви, нарощуючи закупівлі ЗПГ зі США та розвиваючи власний видобуток. Також, Туреччина може заморозити проєкт газового хабу за участю росії через санкційний тиск з боку ЄС та США. Наразі Ініціатива щодо перетворення країни на «енергетичний міст» між росією та ЄС фактично відкладена на невизначений термін. Попри зростання імпорту, частка російського газу на турецькому ринку упала з 50% до 40% за останні роки.

Джерела:

- [Turkey's gas shift threatens Russia and Iran's last big European market | Reuters](#)
- <https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-11-05/russia-turkey-in-talks-to-keep-same-gas-vol>

росія безповоротно втрачає позиції на світовому газовому ринку. За прогнозами, частка рф у світовій торгівлі газом, що становила майже 25% у 2021 році, стрімко скоротиться й може впасти до 10% у 2035-му. Такий обвал означає різке падіння газових доходів: з приблизно 120 млрд. USD на рік у 2010-х до всього 28 млрд. USD у 2030-х. Серед ключових причин провалу — санкції, які відрізали рф від критичних технологій, фінансування та ринків, а також швидке нарощування глобальних потужностей ЗПГ у США, Катарі та інших країнах - конкурентах.

Джерело:

- <https://energyandcleanair.org/ua/ua-september-2025-monthly-analysis-of-russian-fossil-fuel-export>

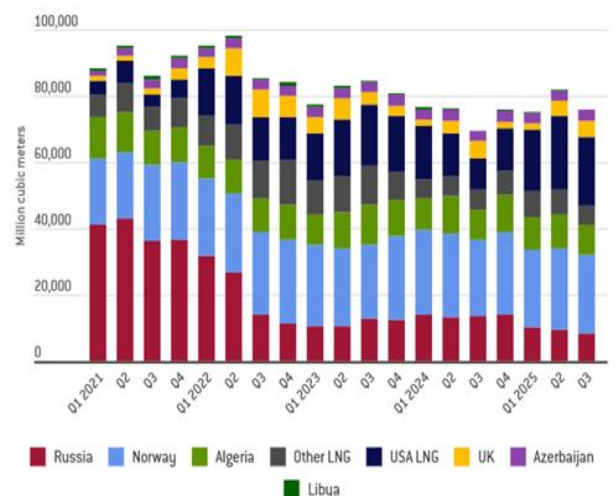
Постачання збільшились порівняно з листопадом 2024 року на 9,3%.

Загальні постачання газу в ЄС через єдиний «Турецький потік» за перші 11 місяців 2025 року становили 16,3 млрд. куб. м, порівняно з 15,2 млрд куб. м за аналогічний період 2024 року. Загальний експорт трубопровідного газу «газпрому» до Європи у січні-листопаді минулого року становив 29,2 млрд. куб. м, включаючи газ, що прокачується через Україну. Якщо поточні темпи збережуться, експорт російського трубопровідного газу в Європу у 2025 році може становити близько **18 млрд куб. м, що на 44% менше, ніж 2024 року** через втрату транзиту через Україну.

Джерело:

- <https://www.dw.com/ru/eksport-rossijskogo-gaza-v-evropu-obnovil-minimum-za-50-let/a-74598983>

Квартальний імпорт газу за джерелами

Source: Bruegel based on ENTSOG, GIE and Bloomberg

Вплив санкцій на ЗПГ сектор рф у листопаді 2025 року

Стан експорту ЗПГ з рф

Постачання російського ЗПГ з проекту «Ямал» опинилися під загрозою: **танкери, які забезпечують експорт можуть втратити страхове покриття через нові санкції Великої Британії**. Увесь флот, що працює на проект, нині застрахований у британському P&I Club — одному з ключових глобальних страхових об'єднань. Якщо санкції заблокують взаємодію зі страховиком, судна не зможуть заходити до більшості портів світу, оскільки обслуговування без чинної страховки заборонене міжнародними нормами. Це створює пряму загрозу для експорту ЗПГ із заводу «новатек», який і без того потрапляє під тиск через майбутні рішення ЄС. У результаті російський ЗПГ втрачає доступ до портової інфраструктури, а «Ямал» опиняється під ризиком зриву поставок у найближчі місяці.

Джерело:

- <https://www.asn-news.ru/news/90968>

«новатек» змушена віддавати ЗПГ із проекту «Арктик ЗПГ-2» зі знижками 40%, щоб хоч якось привабити китайських покупців. Проект вартістю USD 21 млрд., який перебуває під жорсткими санкціями США та ЄС, не міг продати жодної партії майже 8 місяців 2025 року. 3 серпня Китай отримав лише 14 партій — кожен з істотним дисконтом: за 28–32 млн. USD замість ринкової вартості понад 44 млн. USD. Фактично кремль втрачає прибутки через власну санкційну ізоляцію. Без знижок, від російського ЗПГ відмовляються навіть у Пекіні. Показово, що США поки не карають китайські компанії, які купують російський санкційний ЗПГ, «Арктик ЗПГ-2» став токсичним активом - продати газ можна лише зі значним дисконтом, ринок збуту звужується до одного покупця, санкції зривають логістику та збільшують витрати, а реальна ліквідність проекту опинилася під загрозою. Фактично, росія віддає стратегічний ЗПГ зі збитком щоб уникнути повної зупинки одного зі своїх ключових енергетичних мегапроектів.

Джерело:

- [Exclusive: Russia's Novatek gives deep discounts to sell sanctioned LNG to Chinese buyers, sources say | Reuters](#)

Експорт ЗПГ з росії у листопаді 2025 року знизився на 4,5% порівняно з рекордним показником жовтня і склав 3,19 млн. т. При цьому, листопадовий обсяг на 10% перевищив показник цього ж періоду 2024 року. За 11 місяців 2025 року експорт ЗПГ скоротився на 2% у річному порівнянні - до 28,4 млн. т. У жовтні було вироблено 3,2 млн. т., що на 9% більше в річному порівнянні і на 17% — у місячному. Однак, за 10 місяців 2025 року виробництво знизилося на 3,7% рік до року, до 26,8 млн. т. Зростання експорту у місячному вираженні підтримується відвантаженнями з проекту «Арктик ЗПГ-2», що перебуває під санкціями США, офіційні поставки з якого почалися в серпні 2025 року. **Всі обсяги були спрямовані на китайський ЗПГ-термінал «Beihai».** На цьому тлі експорт до ЄС за 11 місяців 2025 року скоротився на 16% в річному порівнянні, до 12,3 млн. т.

Джерело:

- [Russia's LNG exports fall 2% in January-November, data shows | Reuters](#)

Вплив санкцій на паливний сектор рф у листопаді 2025 року

Виробництво та експорт палива з рф

Посилення американських санкцій почало різко змінювати карту російського експорту дизельного пального. Туреччина — найбільший його покупець останніх років — скоротила імпорту до мінімумів, тоді як кілька країн Африки, навпаки, різко збільшили закупівлі. У жовтні 2025 року африканські держави вперше випередили Туреччину за обсягами закупівель російського дизелю. Поставки до Африки зросли до 938 тис. тонн (+21% за місяць і +85% за рік). У Туреччину ж відвантаження впали до 762 тис. тонн (−19% м/м та −40% р/р). Санкційний тиск США робить традиційні маршрути ризикованими для москви, змушуючи перекидати свої енергопотоки в більш нестабільні й економічно слабкі регіони.

Джерело:

- <https://pbc-index.ru/markets/markets-oil-products.htm>

Бразилія скорочує імпорту російського дизеля після нових санкцій США. Ще в першій половині 2025 року на росію припадало близько 60% усього імпорту дизеля до Бразилії, проте вже в жовтні частка російського палива обвалилася до 17%, що свідчить про поступове витіснення російських нафтопродуктів із латиноамериканського ринку під тиском санкцій. **Експорт російських нафтопродуктів до Азії обвалився після санкцій США.** У листопаді постачання скоротилися на 60–80%. Імпорту до Індії впав на 57%, до Китаю — на 73%.

Джерела:

- [Financial Times](https://www.ft.com/content/3586990/eksport-naftoproduktiv-iz-rosiyi-v-aziyu-v-lystopadi-vpav-na-80)
- <https://censor.net/biz/news/3586990/eksport-naftoproduktiv-iz-rosiyi-v-aziyu-v-lystopadi-vpav-na-80>

Україна з початку року різко наростила глибокі рейди дронами, б'ючи по НПЗ, терміналах і трубопроводах — ключовій інфраструктурі, що фінансує російську війну. **Під ударами вже опинилися щонайменше 20 великих НПЗ, що змусило росію скорочувати експорт пального.** Під час другої хвилі атак із серпня по листопад вибули до 20% переробних потужностей, а загальний обсяг переробки впав на 6% — до 5,1 млн. б/д. При цьому за 10 місяців переробка скоротилася на 3% до 220 млн. тонн. через те, що НПЗ проводять ремонти у прискореному режимі попри брак обладнання. З серпня, українські дрони здійснили щонайменше 85 ударів по російській енергетичній інфраструктурі, а **у листопаді, Україна здійснила рекордну кількість атак на російські НПЗ.**

Джерело:

- [Exclusive: Russia using spare oil refining capacity to offset Ukrainian drone damage, sources say |](https://www.reuters.com/world/europe/exclusive-russia-using-spare-oil-refining-capacity-to-offset-ukrainian-drone-damage-sources-say-2025-11-26/)

Білорусь фактично рятує росію від поглиблення паливної кризи, різко наростивши поставки бензину після серії українських ударів по російських НПЗ. У жовтні обсяг продажів білоруського бензину зріс майже у 50 разів — до 36,5 тис. тонн. У листопаді постачання збільшилися у сім разів порівняно з 2024 роком.

Джерело:

- <https://www.moscowtimes.ru/2025/11/26/belarus-pochti-v-50-raz-uvelichila-postavki-benzina-v-ros-siyu-posle-ukrainskih-udarov-po-np-z-a181032>

ЄС

ЄС планує розширити заходи з перевірки суден "тіньового флоту" РФ і пропонує укласти "потенційні двосторонні угоди" між державами, під прапором яких ходять судна та ЄС про попередньо санкціоновані огляди. Таким чином, ЄС прагне легалізувати механізм перевірок танкерів, що перевозять російську нафту або нафтопродукти з порушенням санкційного режиму. Паралельно, окремі столиці посилюють перевірки суден поблизу своїх вод, аби додатково ускладнити перевезення російської нафти. Відомо, що "тіньовий флот" РФ становить близько 1 300 суден, з яких під санкціями ЄС - 444, Великої Британії - 450.

Джерела:

- [Russia's blacklisted tankers keep dumping oil in Europe's seas – POLITICO](#)
- [EU seeks to boost powers to board Russian shadow fleet vessels, document shows – POLITICO](#)

ЄС готує новий пакет санкцій, спрямований проти російського «тіньового флоту». Розглядаються додаткові заходи тиску на держави, що реєструють ці судна, та на учасників інфраструктури, які забезпечують роботу флоту. Наразі обговорюється можливість посилення контролю й навіть дозволу на огляд танкерів, якщо є підозра обходу санкцій. Польща наполягає на розширенні механізмів впливу, оскільки «тіньовий флот» перетворився на один із ключових фінансових інструментів Кремля і стає символом того, як Кремль намагається обійти обмеження, одночасно розширюючи гібридний тиск на Європу. Очікується, що ці ініціативи стануть частиною майбутнього 20-го пакету санкцій ЄС і покликаний посилити політичну відповідь на російські атаки на інфраструктурні системи ЄС.

Джерело:

- [EU to Discuss New Sanctions for Russia's Shadow Fleet - Bloomberg](#)

Міністерство економіки Німеччини офіційно закликала державну енергетичну компанію SEFE, яка раніше належала «Газпрому», розірвати контракт на постачання російського ЗПГ скориставшись положенням про форс-мажор, оскільки нові санкції ЄС проти Москви фактично унеможливають виконання контракту. Це відповідає загальній політиці блоку щодо повної відмови від російських енергоносіїв. Вартість скасування угоди оцінюється у 10 млрд. EUR. Контракт передбачає постачання 2,9 млн. тонн ЗПГ щороку до 2040 року і не містить стандартного пункту про дострокове розірвання.

Джерело:

- [Germany Pushes SEFE to End Long-Term Gas-Import Deal With Russia - Bloomberg](#)

Фінська мережа заправок «Teboil», яка належить російському «Лукойлу» оголосила, що готується до закриття своїх об'єктів через вичерпання запасів палива на тлі санкцій США проти материнської компанії. Вона має 430 заправок у Фінляндії, що становить приблизно п'яту частину від 2250 заправок у цій скандинавській країні. Teboil очікує, що «Лукойл» продасть мережу в рамках поточних зусиль російської групи з продажу закордонних активів.

Джерело:

- [Lukoil's Finnish petrol stations to shut over US sanctions | Reuters](#)

Україна

Президент України Володимир Зеленський ввів у дію рішення РНБО щодо синхронізації санкцій України із США. Йдеться про запровадження обмежень проти фізичних та юридичних осіб, пов'язаних з енергетичним сектором РФ та виробництвом й експлуатацією російських БПЛА різних типів. Так, Указом Президента України №870/2025 Київ синхронізував із Вашингтоном та застосував санкції проти 26 юридичних осіб з РФ, що пов'язані з енергетичним сектором. Серед них – компанія "роснефть", її підприємства, а також компанії, що входять до нафтової корпорації "лукойл". Американські санкції вдарили по тих частинах галузі, які дають близько 55% видобутку російської нафти. Указом №871/2025 запроваджені санкції проти 36 фізичних і 13 юридичних осіб, які пов'язані з виробництвом, навчанням та експлуатацією російських дронів. Серед них – люди, що причетні до діяльності центру "рубикон", який випробовує нові зразки озброєння та бере участь у бойових діях проти України. Під обмеження потрапили й російські компанії, які залучені до розробки й виробництва розвідувальних та ударних БПЛА, FPV-дронів і безпілотних авіаційних комплексів.

Джерела:

- <https://www.president.gov.ua/documents/8702025-57257>
- <https://www.president.gov.ua/documents/8712025-57261>

Велика Британія

Велика Британія планує повністю заблокувати страхування та судноплавні послуги для експорту російського ЗПГ. Мета — позбавити Москву ключових інструментів обходу санкцій через західні страхові компанії та флот із «сірих» суден. Обмеження будуть впроваджені поетапно у 2026 році, у координації з ЄС, який раніше вже ухвалив рішення повністю припинити імпорт російського ЗПГ із 2027 року, проте Лондон планує діяти радикальніше. Від початку року під санкції вже потрапили понад 130 суден, що унеможлиблює стабільні морські енерго-поставки.

Джерело:

- [UK to ban maritime services for Russian LNG exports | Reuters](#)

Австралія

Країна запроваджує новий пакет санкцій проти російського "тіньового флоту" - 45 суден, що беруть участь у непрозорих операціях з перевезення російської нафти. Заходи узгоджені з партнерами та спрямовані на зменшення російських доходів від енергоресурсів — В Австралії імпорт російських енергетичних товарів уже впав із довоєнних 80 млн. USD до нуля, що демонструє повну ізоляцію Москви на австралійському ринку.

Джерело:

- [Australia to provide Ukraine with \\$95m funding boost - ABC News](#)

США

Президент США Дональд Трамп заявив, що підтримав давно застряглий законопроект щодо «руйнівних» санкцій проти країн, які продовжують економічне співробітництво з росією. Республіканці в Сенаті опрацьовують документ, що дозволить Президенту США на свій розсуд вводити вторинні санкції і мита на імпорт з країн, що купують російську нафту, газ і уран.. Законопроект сенаторів Ліндсі Грема та Річарда Блюменталю, передбачає 500% мита на імпорт до США із країн, що купують російську нафту, газ, уран та інші ресурси. Натомість, Президент США готовий підписати законопроект тільки якщо збереже за собою повноваження ухвалювати остаточне рішення щодо цих заходів.

Джерела:

- [Trump says Republicans drafting bill to sanction countries that trade with Russia | Reuters](#)
- [Trump would back Russia sanctions bill if he retains final authority, White House official says | Reuters](#)

Президент США Дональд Трамп тимчасово на один рік звільнив Угорщину від санкцій на купівлю російської нафти. В обмін Угорщина погодилась на масштабні американські інвестиції: контракт із Westinghouse Electric на USD 114 млн. для постачання ядерного палива замість російського та закупівлю ЗПГ зі США на USD 600 млн. Планується імпорт 400 млн куб.м. газу щороку протягом 5 років. Підписано меморандум про намір придбати до 10 малих модульних реакторів американського виробництва вартістю до USD 20 млрд. Також, Мінфін повідомили про видачу генеральної ліцензії, яка дозволяє Угорщині здійснювати фінансові операції з російськими банками у рамках будівництва атомної електростанції "Пакш II". Рішення США ухвалене на тлі активізації переговорів між Вашингтоном і Будапештом у сфері енергетики та безпеки.

Джерело:

- [US issues license allowing some transactions with Hungarian nuclear power plant project | Reuters](#)
- [Trump Grants Hungary Exemption on Russian Oil Sanctions - Bloomberg](#)

Одна з найбільших нафтогазових компаній США - "Chevron" розглядає можливість купівлі закордонних активів «лукойла». Для російської компанії це черговий сигнал втрати контролю над власними активами за кордоном через санкційний тиск. "Chevron" цікавлять лише ті активи, що перетинаються зі стратегічними напрямками її бізнесу, а не весь портфель «лукойла».

Джерело:

- [Exclusive: Chevron joins race to explore potential purchase of Lukoil assets, sources say | Reuters](#)

США закликали союзників по НАТО припинити закупівлі російських нафти й газу, щоб допомогти зупинити розв'язану росією повномасштабну війну проти України. Тиск посилено на країни-члени, зокрема Туреччину, навіть попри те, що вона вже скорочує обсяги закупівель, хоча досі є третьою країною за обсягами купівлі російської нафти після Китаю з Індією.

Джерело:

- [US Urges NATO Allies Like Turkey to Stop Buying Russian Energy - Bloomberg](#)

Індія

Санкції США зупиняють трирічний період масових закупівель російської нафти Індією та перекривають москві доступ до одного з ключових ринків збуту. Індійські НПЗ масово скуповували російську нафту зі знижками, користуючись падінням попиту через обмеження ЄС. Однак після 1 грудня очікуються значні скорочення поставок, адже індійські компанії не ризикуватимуть порушувати вимоги Мінфіну США. Для Вашингтона це черговий елемент тиску на кремль із вимогою припинити війну проти України. Виключення, як у випадку Угорщини, Індії не надали. Найбільші індійські НПЗ вже заявили, що виконуватимуть нові правила. Особливо чутливою є ситуація для Nayara Energy, на 49% підконтрольної «роснефті». Індія демонструє готовність диверсифікувати імпорту і вперше оголосила про закупівлю ЗПГ зі США.

Джерело:

- [As Sanctions on Russian Oil Loom, India Prepares to End Its Buying Spree - The New York Times](#)

Індійська корпорація Reliance Industries, яка має довгострокову угоду з "роснефтью" на постачання майже 500 тис. б/д, заявила, що буде дотримуватися санкцій з 21 листопада, а з 1 грудня НПЗ отримуватиме лише не російську нафту. Донедавна, Reliance була головним імпортером російської нафти в Індії - з 2023 року компанія закупила у російських виробників USD 33 млрд. сировини — це 8% усього експорту російської нафти за цей період. Тепер завод може переключитися на поставки з Близького Сходу та США. Різке скорочення закупівель відбувається на тлі побоювань індійських НПЗ щодо можливих вторинних санкцій. Починаючи з листопада, поставки російської нафти до Індії впали на 70% саме через ризики штрафів за порушення санкцій.

Джерело:

- [India's Reliance stops importing Russian crude for refinery operations | Reuters](#)

Більшість індійських НПЗ відмовилися закуповувати російську нафту з постачанням у грудні. П'ять найбільших компаній, що раніше забезпечували дві третини імпорту російської нафти, не подали заявки. Лише Indian Oil і Nayara Energy продовжують закупівлі. Ринок пропонує російську нафту зі знижкою 7 USD за барель, але індійські компанії обережні через політичні фактори, зокрема торговельні переговори з США. Індія шукає альтернативу: Indian Oil планує закупівлю до 24 млн. барелів з Америки, Hindustan Petroleum — 4 млн. барелів американської та близькосхідної нафти, а також веде переговори з Saudi Aramco.

Джерело:

- <https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-09-29/sanction-hit-indian-refiner-nayara-is-clawing-its-way-back?srnd=phx-economics-v2>

Нафта Urals зараз пропонується індійським НПЗ за найнижчою ціною за два роки. Дисконт зріс до 7 USD за барель відносно Brent для вантажів із відвантаженням у грудні. Імпорт нафти обвалився у двічі: до 791 тис. б/д проти 1,82 млн б/д у жовтні.

Джерело:

- [Russia Oil Offered to India at Deep Discount After US Sanctions - Bloomberg](#)

Китай

Китай шукає рішення, як імпортувати газ з росії без проблем і працює над створенням власного "тіньового флоту". Зусилля поки що перебувають на початковій стадії, але переміщення танкерів починають відображати закономірності, що раніше спостерігались в РФ. Китай активізує свої зусилля з імпорту російського газу, що знаходиться під санкціями США, закладаючи основу вітчизняного "тіньового флоту" суден, які можуть транспортувати газ та обходити обмеження. Однак такий танкерний флот потребує особливостей: судна мусять перевозити паливо з температурою -162°C , а отже тут потрібніші значно складніші технології, ніж при транспортуванні нафти.

Джерело:

- [China Ratchets Up Efforts to Import Blacklisted Russian LNG - Bloomberg](#)

Загальні постачання російського ЗПГ до Китаю, включаючи з не під санкційних заводів, зросли на 14% з вересня по листопад порівняно з аналогічним періодом 2024 року. Експорт ЗПГ з росії стримується санкціями США, зокрема проти заводу «арктик СПГ-2», які значно обмежили використання танкерів для транспортування палива. «новатек» продав близько 14 партій ЗПГ з серпня, причому китайські покупці отримали знижки у межах 30-40%.

Джерело:

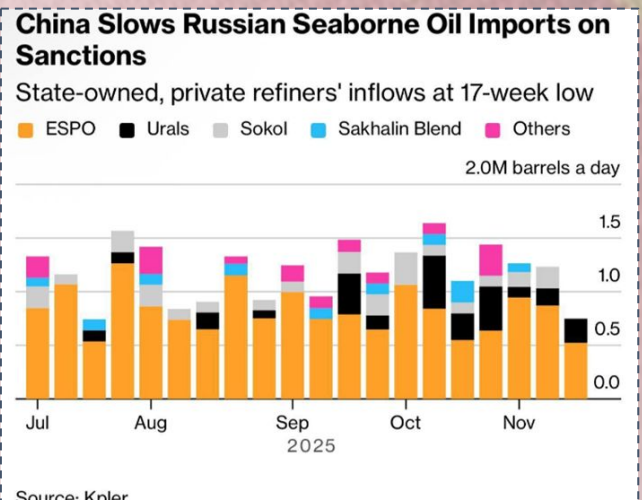
- <https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-12-08/russian-lng-plant-in-baltics-sends-first-sanctioned-gas-to-china>

Китай у листопаді істотно зменшив імпорт російської нафти, змінюючи його сировиною з Саудівської Аравії. Постачання російської сирої нафти морем у листопаді скоротилися на 157 тис. б/д порівняно з жовтнем — до 1 млн. б/д. Це пояснюється скороченням закупівель державними НПЗ і жорсткими квотами для незалежних заводів. Саме знижки, яких росія змушена надавати після початку війни проти України, і стали джерелом китайської економії. російська нафта ESPO із завантаженням у грудні продається зі знижкою 5-6 USD за барель у китайських портах, порівняно з Brent. Це найбільша знижка на цей сорт нафти для Китаю за всю історію спостережень.

Головна причина – низький попит через санкції. Ще наприкінці жовтня знижка на російську нафту ESPO становила лише 0,5-1 USD за барель. Таким чином, Пекін отримує нафту за демпінговими цінами, тоді як російський бюджет втрачає мільярди — на фоні падіння доходів, санкцій та зростаючого дефіциту.

Джерела:

- [Discounts widen on Russian ESPO blend crude oil to China, sources say | Reuters](#)
- [Expanding Sanctions Choke Flows of Russia, Iran Oil to China for Now - Bloomberg](#)

росія. Вплив санкцій на енергетичні підприємства

«лукойл» зазнала скорочення чистого прибутку за 9 місяців 2025 року на 14,2%. Особливо різке падіння зафіксовано у 3 кварталі — прибуток зменшився у чотири рази порівняно з аналогічним періодом 2024 року, до 24,7 млрд. руб. Виручка компанії скоротилася на 8,1%, а валовий прибуток знизився на 1,3%. Спад пов'язаний із зниженням світових цін на нафту, скороченням експорту через обмеження логістики, а також накопиченням дисконту на російську сировину. Тиск на галузь посилюють санкції, обмежений доступ до страхування і фінансування, а також проблеми з реалізацією на «сірих» ринках Азії.

Джерело:

- <https://borgexpert.com/news/sanktsii-pohlybliuiut-ekonomichnu-kryzu-v-rosii-padinnia-prybutkiv-d-efitsyt-syrovyny-ta-borhovyi-kolaps>

Ринкова вартість «лукойла» впала майже на 10 млрд. USD після санкцій США - це найнижчий рівень за 2 роки. Компанія на межі втрати всіх закордонних активів. Санкції фактично паралізували закордонну діяльність «лукойла», який працював у 11 країнах світу. США заблокували продаж її закордонного бізнесу сировинному трейдеру Gunvor. Угода мала б врятувати щонайменше 14 млрд. EUR, однак тепер компанія готується до повної втрати своїх активів за кордоном. Посилюються чутки про можливе поглинання з боку російського конкурента «роснефть». До того ж, частина майна може бути конфіскована урядами країн, які приєдналися до санкцій, за прикладом Німеччини, що націоналізувала активи «роснефті».

Джерело:

- [Financial Times](#)

Чистий прибуток найбільшого російського виробника нафти «роснефть» за 9 місяців знизився на 70% у річному обчисленні — до 277 млрд. руб. 3,57 млрд. USD) на тлі високих процентних ставок, більш дешевої нафти й зміцнення рубля. «газпром нефть» повідомила про 45% падіння чистого прибутку — до 230,8 млрд. руб. проти 420 млрд руб. у 2024 році. На тлі падіння світових цін на нафту російські компанії продовжують втрачати прибутковість.

Джерела:

- <https://szru.gov.ua/news-media/news/ukraina-i-svit--proty-rosiiskoi-ahresii-sanktsii-v-dii-176325>
- [Russia's Rosneft reports 70% fall in 9-month net income | Reuters](#)

Падіння російської вугільної галузі прискорюється: майже три чверті компаній працюють у збиток. 74% підприємств галузі є збитковими, а 23 компанії вже зупинили роботу. Сукупні втрати сектора сягнули 263 млрд. руб. (3.3 млрд. USD) і до кінця року можуть вирости до 350 млрд. (4.4 млрд. USD) Видобуток також падає третій рік поспіль — з 443,6 млн. тонн у 2022 році до 438,6 млн тонн у 2024 році. Незважаючи на намагання кремля утримати експорт на азійських ринках, галузь продовжує втрачати прибутковість через санкції, втрату європейського ринку та зростання логістичних витрат.

Джерело:

- <https://www.moscowtimes.ru/2025/11/21/odna-iz-krupneishih-ugolnih-kompanii-rossii-soobschila-o-krushenii-dobichi-do-minimuma-bolee-chem-za-10-let-a180673>

росія. Вплив санкцій на ВВП та економіку

За підсумками січня–листопада «діра» в бюджеті досягла 4,276 трлн. рублів — у 12 разів більше, ніж роком раніше. Фактично кожен дев'ятий рубль, який витрачає уряд, вже не забезпечений доходами. Надходження до бюджету практично не зростають: за 11 місяців вони склали лише 32,9 трлн. рублів, що означає мінімальне збільшення на 0,7%. Натомість витрати підскочили ще на 12%, до 37,8 трлн рублів, відображаючи пріоритетні для кремля статті — насамперед воєнні. Попередній план на 2025 рік передбачав дефіцит у 1,2 трлн. рублів, але падіння цін на нафту, зміцнення рубля та уповільнення економіки змусили уряд збільшити прогноз уп'ятеро — до 5,7 трлн. Зараз цей орієнтир вже виглядає не реалістичним. Обсяг витрат дорівнює річному плану - до кінця листопада вибрано 87% бюджету.

Джерело:

- <https://ua.korrespondent.net/world/russia/4839161-minfin-rf-dirka-v-buidzheti-zrosla-v-12-raziv-za->

У російського бюджету почали падати не сировинні доходи. У жовтні до держбюджету надійшло 2,1 трлн. руб. не сировинних доходів, що на 4% менше, ніж у 2024 році. Загальний обсяг бюджетних надходжень зменшився на 12% у річному вимірі, що є ознакою системного сповільнення російської економіки. У 3 кварталі темпи зростання ВВП знизилися до 0,6%, тобто в 7 разів менше, ніж у 2024 році. Падіння податкових надходжень є наслідком кризи у вугільній та металургійній галузях, логістичних обмежень та скорочення експорту: російський бюджет входить у зону ризику, а спроби компенсувати втрати від санкцій і війни внутрішніми доходами вже не дають ефекту.

Джерело:

- [«Динамика ухудшается». У российского бюджета начали падать несырьевые доходы вслед за поступлениями от нефти и газа - Русская служба The Moscow Times](#)

Після трьох кварталів уповільнення економічного зростання центральний банк росії очікує, що наприкінці 2025 року економіка може перейти до падіння. У липні–вересні 2025 року ВВП зріс лише на 0,6% у річному вимірі, тоді як у другому кварталі зростання становило 1,1%, у першому — 1,4%, а у четвертому кварталі 2024 року — 4,5%. Через високу базу порівняння та «тимчасовий сплеск виробництва в окремих галузях» наприкінці 2024 року, ЦБ знизив прогноз і тепер очікує, що динаміка ВВП у четвертому кварталі коливатиметься від мінус 0,5% до плюс 0,5. Таким чином, можливе скорочення стане першим для російської економіки з початку 2023 року, коли ВВП впав на 1,6%.

Джерело:

- [«ЦБ спрогнозировал России падение экономики впервые почти за три года - Русская служба](#)

Економіка росії фактично не зростає вже понад 20 місяців, попри заяви кремля про «стабільність». У вересні 2025 року фізичний обсяг ВВП залишався таким самим, як у травні 2024-го, а від початку 2025-го скоротився на 0,2%. Порівняно з груднем 2024 року ВВП знизився на 2,8%. Кризові явища охопили більшість галузей російської промисловості — скорочення зафіксовано у 17 із 24 секторів.

Джерело:

- https://t.me/moscowtimes_ru/39526

Офіційні джерела моніторингу виконання санкцій проти РФ

36

Іноземні джерела:

EU

- https://www.eeas.europa.eu/search_en?fulltext=sanctions
- <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/>
- <https://www.sanctionsmap.eu/#/main>

UK

- <https://www.gov.uk/business-and-industry/embargoes-and-sanctions>

USA

- <https://www.state.gov/ukraine-and-russia-sanctions/>

Українські джерела:

- МЗС України:
<https://mfa.gov.ua/protidiya-agresiyi-rf/sankciyi-proti-rf>
- НАЗК України:
[Санкції](#)
- РНБО:
<https://drs.nsd.gov.ua/>
- ГУР:
[Санкції](#)
- КСЕ:
[Санкції](#)
- Європейська правда:
<https://www.eurointegration.com.ua/tags/sanctions-/>
- Enkorr:
<https://enkorr.ua/uk/news>
- Tverezo.info:
<https://tverezo.info/post/category/news/sankcziyi-na-chasi>

Цей моніторинговий звіт є інформаційно-аналітичним продуктом, що створений учасниками наряду реформи корпоративного управління Офісу підтримки відновлення та реформ (RST) для Міністерства енергетики України, який охоплює питання, новини, важливі події з питань введення, дії, моніторингу санкцій, накладених на юридичних та/або фізичних осіб в Україні та на міжнародному рівні, регуляторного середовища, тощо.

«Архітектура відновлення та реформ в Україні» (URA) – це комплексна програма технічної допомоги, запроваджена Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) у партнерстві з Європейським Союзом для підтримки важливих процесів відновлення та реформ в Україні. URA реалізується за фінансової підтримки Багатостороннього донорського фонду стабілізації та сталого розвитку України ЄБРР. Учасниками Фонду є Австрія, Данія, Фінляндія, Франція, Німеччина, Італія, Японія, Латвія, Словенія, Нідерланди, Норвегія, Польща, Швеція, Швейцарія, Велика Британія, США та Європейський Союз.

URA підтримується Багатостороннім донорським фондом стабілізації та сталого розвитку України ЄБРР.

